

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

TECHNISCH RAPPORT (VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS EN SAMENWERKINGSVERBANDEN

DE STAAT VAN HET ONDERWIJS 2024

17 april 2024

1 Inhoud

1	Inhoud	2
2	Inleiding	3
3	Databronnen en definities	4
3.1	Databronnen.....	4
3.1.1	<i>Leerlinggegevens</i>	4
3.1.2	<i>Toezicht op besturen en scholen</i>	4
3.1.3	<i>Vragenlijst uitstroomgegevens (v)so</i>	5
3.1.4	<i>Staatsexamens</i>	5
3.1.5	<i>Uitstroom richting arbeidsmarkt</i>	5
3.1.6	<i>Ambulante begeleiding</i>	6
3.1.7	<i>Afwijking onderwijstijd</i>	6
3.2	Definities.....	6
3.2.1	<i>Algemeen</i>	6
3.2.2	<i>Achtergrondgegevens leerling</i>	6
4	Kwaliteit van het onderwijs	8
4.1	De kwaliteit van scholen.....	8
4.1.1	<i>Oordelen kwaliteitsonderzoeken (v)so scholen</i>	8
4.1.2	<i>Oordelen herstelonderzoeken (v)so scholen</i>	8
4.2	De kwaliteit van besturen.....	8
4.2.1	<i>Oordelen vierjaarlijks onderzoek besturen van scholen</i>	8
4.2.2	<i>Oordelen herstelonderzoeken besturen van scholen</i>	9
4.3	De kwaliteit van samenwerkingsverbanden.....	9
4.3.1	<i>Oordelen vierjaarlijks onderzoek besturen van samenwerkingsverbanden</i>	9
4.3.2	<i>Oordelen herstelonderzoeken besturen van samenwerkingsverbanden</i>	11
4.4	Uitstroom (v)so ten opzichte van ontwikkelingsperspectief.....	11
5	Kansengelijkheid en schoolloopbanen	14
5.1	Uitstroom vso naar arbeidsmarkt.....	14
5.2	Uitstroom vso naar dagbesteding.....	15
6	Passend onderwijs	17
6.1	Geregistreerde ontwikkelingsperspectieven in het regulier onderwijs.....	17
6.2	Afwijking onderwijstijd (AOT).....	18
6.3	Eindtoets so.....	19
6.4	Adviezen so.....	21
6.5	Examens vso.....	23
6.5.1	<i>Eigen examenlicentie en extraneus</i>	24
6.5.2	<i>Staatsexamens</i>	28
6.6	Schoolverschillen in uitstroom (v)so naar regulier onderwijs.....	30
6.7	Schoolverschillen in bestending (v)so naar regulier onderwijs.....	31
6.8	Orthopedagogisch-didactisch centrum.....	32
7	Bronvermelding	34

2 Inleiding

In dit technische rapport vindt u de verantwoording van onderzoeksgegevens die zijn gebruikt bij analyses voor het (voortgezet) speciaal onderwijs en samenwerkingsverbanden voor de Staat van het Onderwijs 2024. Er wordt gebruik gemaakt van zowel informatie die verzameld is door inspecteurs als informatie uit secundaire databronnen.

Dit rapport volgt zoveel mogelijk de thema-indeling van de Staat van het Onderwijs 2024.

3 Databronnen en definities

In dit hoofdstuk worden de bronnen en definities beschreven die gebruikt zijn voor de analyses.

3.1 Databronnen

3.1.1 *Leerlinggegevens*

3.1.1.1 DUO-BRON

De Basisregister Onderwijsnummer (BRON) bestanden bevatten onderwijsregistraties zoals door DUO verkregen van de scholen en geleverd aan de Inspectie van het Onderwijs. Deze BRON bestanden zijn door DUO verrijkt tot 1-cijferbestanden. De 1-cijferbestanden zijn gebaseerd op afspraken tussen ketenpartners als het Ministerie van OCW, CBS, DUO, de Inspectie van het Onderwijs en koepelorganisaties, om zo op een eenduidige manier onderwijsgegevens te ontsluiten volgens van tevoren vastgestelde definities. Dit betreft de inschrijving van leerlingen op peildatum 1 oktober van het betreffende schooljaar. Voor de analyses worden altijd alleen de hoofdschrijvingen (dit is een geldige inschrijving op de peildatum, altijd bekostigd) meegenomen.

Ten aanzien van het gebruik van de 1-cijferbestanden is er dit jaar een verandering ten opzichte van voorgaande Staat van het Onderwijs edities. Het meest recente 1-cijfer inschrijvingsbestand (peildatum 1 oktober 2023) wordt in dit technisch rapport niet meegenomen. Dit betekent dat er geen analyses op schooljaar 2023-2024 worden gedaan en deze niet in dit TR worden gerapporteerd. Over schooljaar 2022-2023 worden in dit technisch rapport alleen de analyses gerapporteerd die vorig jaar niet gerapporteerd zijn, namelijk die omtrent de eindtoetsen en examens. De overige gegevens over 2022-2023 zijn te vinden in het technisch rapport van vorig jaar:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2023/05/10/technisch-rapport-monitoring-voortgezet-speciaal-onderwijs>

3.1.1.2 Sectorstromen

Om de leerlingen/studentenstromen tussen onderwijssoorten in opeenvolgende jaren in kaart te brengen heeft de Inspectie van het Onderwijs een sectorstromenbestand gemaakt. Hiervoor zijn de inschrijvingsbestanden van alle sectoren aan elkaar gekoppeld. Als een leerling/student in hetzelfde jaar in meerdere bestanden voorkomt, dan geldt dat een diploma-inschrijving in hetzelfde jaar voor een inschrijving in een andere sector gaat; en in het geval van meerdere diploma's in hetzelfde jaar of meerdere inschrijvingen in hetzelfde jaar geldt de volgorde: ho gaat voor mbo; vso voor mbo; (v)so voor vo; vo voor po.

3.1.1.3 CBS

Om de leerlinggegevens te verrijken zijn de BRON-data op individueel niveau gekoppeld aan CBS-gegevens. Hierdoor kan gebruik gemaakt worden van het opleidingsniveau en inkomen van de ouders van leerlingen.

3.1.2 *Toezicht op besturen en scholen*

Het toezicht op besturen en scholen omvat meerdere activiteiten. We onderzoeken besturen eens in de 4 jaar (vierjaarlijks onderzoek). Binnen het vierjaarlijks onderzoek kijken we ook naar scholen want op schoolniveau verifiëren we of de besturing door het bestuur effectief is en of het bestuur (be)stuurt op basis van een

actueel beeld van de kwaliteit. Ook tussentijds doen we onderzoek op scholen. Dit doen we als er risico's zijn en bij themaonderzoeken die in relatie staan tot het stelseltoezicht. Onderzoeken kunnen zowel aangekondigd als onaangekondigd plaatsvinden.

Inspecteurs geven oordelen op standaarden uit het waarderingskader. Voor besturen zijn dit standaarden binnen het kwaliteitsgebied Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (BKA) en voor scholen onderscheiden we 4 kwaliteitsgebieden: Onderwijsproces (OP), Veiligheid en schoolklimaat (VS), Onderwijsresultaten (OR), en Sturen, kwaliteitszorg en ambitie (SKA). Of een standaard als voldoende of onvoldoende wordt beoordeeld, is alleen gebaseerd op de vraag of het bestuur of de school voldoet aan de deugdelijkheidseisen. In 2023 hebben niet alle onderzoeken doorgang kunnen vinden. Besturen die als een laag risico zijn ingeschat, zijn vaker niet uitgevoerd. Hierdoor is er geen sprake van een volledig landelijk representatief beeld.

Om beter zicht te krijgen op hoe het Nederlandse onderwijs ervoor staat, voert de inspectie vanaf september 2023 steekproefsgewijs kwaliteitsonderzoeken (sko's) uit op scholen in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs. We onderzoeken daarbij scholen op een aantal standaarden uit het onderzoekskader (herziening augustus 2023). In het Technisch rapport steekproef kwaliteitsonderzoeken 2023-2024 (Inspectie van het Onderwijs, 2024a) zijn de resultaten van de eerste onderzoeken te vinden.

Naast het toezicht op besturen en scholen houden we ook toezicht op besturen van samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Schoolbesturen zijn verplicht aangesloten bij een of meer samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Het bestuur van het samenwerkingsverband en de aangesloten schoolbesturen zijn beide en gezamenlijk verantwoordelijk voor de realisatie van passend onderwijs. Het waarderingskader bestaat uit de kwaliteitsgebieden Besturing, kwaliteitszorg en ambitie (BKA) en Realisatie passend onderwijs (RPO).

Meer informatie en een overzicht van alle standaarden en de wijze van waardering vindt u op: <http://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderzoekskaders>

3.1.3 *Vragenlijst uitstroomgegevens (v)so*

Elk jaar vult elke (v)so school een vragenlijst in ten behoeve van het in kaart brengen van de opbrengsten van de school. Hierin wordt onder andere aangegeven welk deel van de leerlingen op, onder of boven het ontwikkelingsperspectief uitstroomt. Ook geven scholen hierin aan welk deel van de leerlingen uit uitstroomprofiel dagbesteding naar verschillende vormen van dagbesteding (belevingsgerichte, activerende en arbeidsgerichte dagbesteding) uitstroomt.

3.1.4 *Staatsexamens*

De cijfers betreffende staatsexamens 2023 zijn overgenomen uit de Staatsexamenmonitor Voortgezet Onderwijs 2023. De publicatie is te vinden op: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/12/18/staatsexamenmonitor-voortgezet-onderwijs-2023-duo>

3.1.5 *Uitstroom richting arbeidsmarkt*

Om de uitstroom van vso-leerlingen (per uitstroomprofiel) naar de arbeidsmarkt in kaart te brengen wordt gebruik gemaakt van de jaarlijkse CBS-publicatie *Arbeidsmarktkenmerken uitstromers vso en pro*. De publicatie van 2023 is te vinden op: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/35/arbeidsmarktkenmerken-uitstromers-vso-en-pro-2015-2021>

3.1.6 *Ambulante begeleiding*

Er zijn ook leerlingen met extra ondersteuningsbehoeften die niet naar het speciaal onderwijs gaan, maar die ambulante begeleiding ontvangen in het regulier onderwijs. Cijfermatige informatie hierover is te vinden op:

<https://www.ocwincijfers.nl/themas/passend-onderwijs/speciaal-voortgezet-onderwijs>

3.1.7 *Afwijking onderwijstijd*

Het bevoegd gezag van een school kan voor leerlingen die vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet of niet volledig naar school kunnen via het Internet Schooldossier instemming van de inspectie vragen om af te wijken van het minimum aantal uren onderwijstijd. Deze aanvragen zijn in dit technisch rapport geanalyseerd. Meer informatie over maatwerk in onderwijstijd voor leerlingen met een beperking is te vinden op:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderwijstijd/maatwerk-in-onderwijstijd-voor-leerlingen-met-een-beperking>

3.2 **Definities**

3.2.1 *Algemeen*

3.2.1.1 Inschrijvingsjaar

Het kalenderjaar waarin op teldatum 1 oktober unieke (hoofd)inschrijvingen worden geteld.

3.2.2 *Achtergrondgegevens leerling*

3.2.2.1 Cluster

In het speciaal onderwijs worden 3 clusters geregistreerd: cluster 1, voor blinde en slechtziende kinderen; cluster 2, voor dove, doofblinde en slechthorende kinderen of voor kinderen met ernstige spraak-taalmoelijkheden; en overig (cluster 3 en 4), voor leerlingen met een lichamelijke beperking, een chronische ziekte, een verstandelijke beperking, een gedragsstoornis, ontwikkelingsstoornis, een psychiatrisch probleem of een ernstige meervoudige beperking.

3.2.2.2 Ontwikkelingsperspectief

Scholen in het (v)so zijn verplicht om voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief (opp) op te stellen. In het opp beschrijft de school de tussendoelen die een leerling kan halen en laat zien waar de school samen met de leerling naartoe werkt met betrekking tot soort en niveau van vervolgonderwijs.

3.2.2.3 Uitstroomprofiel

Er zijn 3 richtingen in het voortgezet speciaal onderwijs. Deze richtingen heten uitstroomprofielen: uitstroomprofiel vervolgonderwijs, uitstroomprofiel arbeidsmarktgericht en uitstroomprofiel dagbesteding. Vso-scholen stellen voor elke leerling een ontwikkelingsperspectief op dat aansluit bij de uitstroombestemming. De leerling volgt het onderwijs in een bij die bestemming passend profiel.

3.2.2.4 Eindtoets

Sinds schooljaar 2019-2020 is het voor scholen in het so verplicht om bij leerlingen in het laatste leerjaar een eindtoets af te nemen. Een eindtoets geeft een advies naast het schooladvies voor het best passende brugklatype. Door de coronacrisis is de eindtoets in schooljaar 2019-2020 niet doorgegaan.

- 3.2.2.5 Schooladvies voortgezet onderwijs: initieel
Dit is het schooladvies dat basisschoolleerlingen krijgen, voordat de uitslag van de eindtoets bekend is.
- 3.2.2.6 Schooladvies voortgezet onderwijs: definitief
Dit is het schooladvies van basisschoolleerlingen na een eventuele herziening. Het is dus het advies waarmee leerlingen het voortgezet onderwijs instromen. Omdat er in schooljaar 2019-2020 geen eindtoets is afgenomen is het initiële advies in dit schooljaar niet herzien.
- 3.2.2.7 Toetsadvies
Leerlingen maken aan het einde van de basisschoolperiode een eindtoets. Aan elke eindtoetsscore is door de toetsaanbieders een schooladvies voor het voortgezet onderwijs gekoppeld. Omdat er in schooljaar 2019-2020 geen eindtoets is afgenomen bestaat er voor dit jaar geen toetsadvies.
- 3.2.2.8 In aanmerking voor herziening
Tot en met schooljaar 2022-2023 gold dat wanneer het toetsadvies hoger is dan het initiële schooladvies, een leerling recht had op heroverweging van dit advies. Het was niet verplicht het advies bij te stellen. Vanaf schooljaar 2023-2024 stelt de school het advies bij naar het niveau dat uit de doorstroomtoets komt. Alleen als de school de bijstelling niet in het belang van de leerling vindt, dan kan de school besluiten dat het schooladvies blijft zoals het was. De school moet uitleggen waarom ze dit besluit neemt.
- In de tabellen wordt onderscheid gemaakt tussen heroverweging op basis van een half niveau of minstens een heel niveau. Het onderscheid tussen een half niveau of minstens een heel niveau verschil geeft een indicatie van de mate waarin het initiële advies in 2022-2023 afweek van het toetsadvies.
- 3.2.2.9 Bijstelling advies
Wanneer in de BRON-bestanden een herzien advies geregistreerd staat, wordt dit geteld als een leerling met een herzien advies.
- 3.2.2.10 Ontheffing deelname eindtoets
Sommige leerlingen hoeven de eindtoets niet te maken. Dit kan gelden voor: leerlingen die korter dan 4 jaar in Nederland zijn en het Nederlands onvoldoende beheersen; meervoudig gehandicapte kinderen die zeer moeilijk leren en zeer moeilijk lerende kinderen. Leerlingen met een ontheffing mogen de eindtoets wel maken. De Inspectie van het Onderwijs laat de resultaten van leerlingen met een ontheffing buiten beschouwing bij de beoordeling van de eindresultaten.

4 Kwaliteit van het onderwijs

4.1 De kwaliteit van scholen

4.1.1 Oordelen kwaliteitsonderzoeken (v)so scholen

In 2022 is er bij 24 (v)so scholen een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd, zowel binnen een vierjaarlijks onderzoek als tussentijds. Van deze 24 scholen werd ongeveer een derde met een onvoldoende of zeer zwak beoordeeld (zie Tabel 4.1). In 2023 is er bij 30 (v)so scholen een kwaliteitsonderzoek uitgevoerd. Van deze 30 scholen werd bijna de helft met een onvoldoende of zeer zwak beoordeeld (zie Tabel 4.1).

Tabel 4.1: Eindoordelen kwaliteitsonderzoeken op (v)so scholen

	2021		2022		2023	
	%	n	%	n	%	n
Goed					3,3	1
Voldoende			70,8	17	53,3	16
Onvoldoende	100,0	1	12,5	3	36,7	11
Zeer Zwak			16,7	4	6,7	2
Totaal	100,0	1	100,0	24	100,0	30

Dit zijn de oordelen die gegeven zijn binnen het Waarderingskader 2021. Dit waarderingskader ging in op 1 augustus 2021, vandaar dat er minder oordelen in 2021 zijn dan in de andere jaren. De oordelen tot en met december 2023 zijn meegenomen in dit overzicht.

4.1.2 Oordelen herstelonderzoeken (v)so scholen

In Tabel 4.2 zien we de eindoordelen bij herstelonderzoeken in 2021-2023. Van de 5 scholen die in 2023 een herstelonderzoek kregen, bleven 2 scholen onvoldoende.

Tabel 4.2: Eindoordelen herstelonderzoeken op (v)so scholen

	2021		2022		2023	
	%	n	%	n	%	n
Voldoende	80,0	4	33,3	1	60,0	3
Onvoldoende	20,0	1	33,3	1	40,0	2
Zeer Zwak			33,3	1		
Totaal	100,0	5	100,0	3	100,0	5

Dit zijn de oordelen die gegeven zijn binnen het Waarderingskader 2021. Dit waarderingskader ging in op 1 augustus 2021, vandaar dat er minder oordelen in 2021 zijn dan in de andere jaren. De oordelen tot en met december 2023 zijn meegenomen in dit overzicht.

4.2 De kwaliteit van besturen

4.2.1 Oordelen vierjaarlijks onderzoek besturen van scholen

Bij alle besturen van (v)so scholen wordt eens in de 4 jaar een onderzoek uitgevoerd. In totaal zijn er in 2022 en 2023 34 van de 117 (v)so besturen onderzocht. In 2023 hebben niet alle onderzoeken doorgang kunnen vinden. Besturen die als een laag risico zijn ingeschat, zijn vaker niet onderzocht. Hierdoor is er geen sprake van een volledig landelijk representatief beeld. Van de 34 onderzochte besturen, scoorden 9 besturen een onvoldoende als eindoordeel (zie Tabel 4.3).

Tabel 4.3: Eindoordelen vierjaarlijks onderzoek bij (v)so besturen

	2022		2023	
	%	n	%	n
Goed	15,0	3	7,1	1
Voldoende	50,0	10	78,6	11
Onvoldoende	35,0	7	14,3	2
Totaal	100,0	20	100,0	14

De oordelen tot en met december 2023 zijn meegenomen in dit overzicht.

4.2.2

Oordelen herstelonderzoeken besturen van scholen

Als een bestuur beoordeeld wordt met een onvoldoende op het vierjaarlijks onderzoek, wordt er een tijd later een herstelonderzoek uitgevoerd om te kijken of het bestuur de tekortkomingen heeft weten te herstellen. In 2023 zijn er 4 herstelonderzoeken gedaan op bestuursniveau. Al deze 4 besturen scoorden voldoende na het herstelonderzoek (zie Tabel 4.4).

Tabel 4.4: Eindoordelen herstelonderzoeken bij (v)so besturen

	2022		2023	
	%	n	%	n
Goed	20,0	1		
Voldoende	40,0	2	100,0	4
Onvoldoende	40,0	2		
Totaal	100,0	5	100,0	4

De oordelen tot en met december 2023 zijn meegenomen in dit overzicht.

4.3

De kwaliteit van samenwerkingsverbanden

4.3.1

Oordelen vierjaarlijks onderzoek besturen van samenwerkingsverbanden

Bij alle besturen van samenwerkingsverbanden wordt eens in de 4 jaar een onderzoek uitgevoerd. In totaal zijn er in 2022 en 2023 72 besturen van po- en vo-samenwerkingsverbanden onderzocht. Ongeveer twee derde van de besturen scoort voldoende als eindoordeel (zie Tabel 4.5). In Tabel 4.6 zijn de oordelen op de onderliggende standaarden te zien.

Tabel 4.5: Eindoordelen vierjaarlijks onderzoek bij samenwerkingsverbanden

	Po				Vo			
	2022		2023		2022		2023	
	%	n	%	n	%	n	%	n
Goed	5,6	1						
Voldoende	66,7	12	66,7	12	61,9	13	66,7	10
Onvoldoende	27,8	5	33,3	6	38,1	8	33,3	5
Totaal	100,0	18	100,0	18	100,0	21	100,0	15

De oordelen tot en met december 2023 zijn meegenomen in dit overzicht.

Tabel 4.6: Oordelen op de standaarden van vierjaarlijks onderzoek bij samenwerkingsverbanden

		Po				Vo			
		2022		2023		2022		2023	
		%	n	%	n	%	n	%	n
Advisering en beoordeling toelaatbaarheid	Goed	16,7	3	22,2	4			6,7	1
	Voldoende	83,3	15	77,8	14	100,0	21	93,3	14
	Totaal	100,0	18	100,0	18	100,0	21	100,0	15
Besturing: Evaluatie, verantwoording en dialoog	Voldoende	88,9	16	83,3	15	76,2	16	73,3	11
	Onvoldoende	11,1	2	16,7	3	23,8	5	26,7	4
	Totaal	100,0	18	100,0	18	100,0	21	100,0	15
Besturing: Uitvoering en kwaliteitscultuur	Goed	5,6	1	27,8	5	9,5	2	13,3	2
	Voldoende	77,8	14	44,4	8	57,1	12	73,3	11
	Onvoldoende	16,7	3	27,8	5	33,3	7	13,3	2
	Totaal	100,0	18	100,0	18	100,0	21	100,0	15
Besturing: Visie, ambities en doelen	Goed	16,7	3			4,8	1	6,7	1
	Voldoende	72,2	13	94,4	17	71,4	15	80,0	12
	Onvoldoende	11,1	2	5,6	1	23,8	5	13,3	2
	Totaal	100,0	18	100,0	18	100,0	21	100,0	15
Dekkend netwerk van voorzieningen	Goed	27,8	5	5,6	1	4,8	1	6,7	1
	Voldoende	61,1	11	88,9	16	71,4	15	80,0	12
	Onvoldoende	11,1	2	5,6	1	23,8	5	13,3	2
	Totaal	100,0	18	100,0	18	100,0	21	100,0	15
Regionale samenwerking	Goed	22,2	4	44,4	8	19,0	4	33,3	5
	Voldoende	77,8	14	55,6	10	81,0	17	66,7	10
	Totaal	100,0	18	100,0	18	100,0	21	100,0	15

De oordelen tot en met december 2023 zijn meegenomen in dit overzicht.

Van de 24 besturen die een onvoldoende eindoordeel kregen, zijn de oordelen op de standaarden te zien in Tabel 4.7. Het merendeel scoort voldoende op de standaarden van het kwaliteitsgebied Realisatie Passend Onderwijs, bij een tiental besturen is in 2022 en 2023 het oordeel onvoldoende gegeven op 'Dekkend netwerk van voorzieningen'.

Tabel 4.7: Oordelen op de standaarden van vierjaarlijks onderzoek bij samenwerkingsverbanden met onvoldoende eindoordeel

		Po				Vo			
		2022		2023		2022		2023	
		%	n	%	n	%	n	%	n
Advisering en beoordeling toelaatbaarheid	Voldoende	100,0	5	100,0	6	100,0	8	100,0	5
	Totaal	100,0	5	100,0	6	100,0	8	100,0	5
Besturing: Evaluatie, verantwoording en dialoog	Voldoende	60,0	3	50,0	3	37,5	3	20,0	1
	Onvoldoende	40,0	2	50,0	3	62,5	5	80,0	4
	Totaal	100,0	5	100,0	6	100,0	8	100,0	5
Besturing: Uitvoering en kwaliteitscultuur	Voldoende	40,0	2	16,7	1	12,5	1	60,0	3
	Onvoldoende	60,0	3	83,3	5	87,5	7	40,0	2
	Totaal	100,0	5	100,0	6	100,0	8	100,0	5
Besturing: Visie, ambities en doelen	Voldoende	60,0	3	83,3	5	37,5	3	60,0	3
	Onvoldoende	40,0	2	16,7	1	62,5	5	40,0	2
	Totaal	100,0	5	100,0	6	100,0	8	100,0	5
Dekkend netwerk van voorzieningen	Voldoende	60,0	3	83,3	5	37,5	3	60,0	3
	Onvoldoende	40,0	2	16,7	1	62,5	5	40,0	2
	Totaal	100,0	5	100,0	6	100,0	8	100,0	5
Regionale samenwerking	Goed					12,5	1		
	Voldoende	100,0	5	100,0	6	87,5	7	100,0	5
	Totaal	100,0	5	100,0	6	100,0	8	100,0	5

De oordelen tot en met december 2023 zijn meegenomen in dit overzicht.

Van de 47 besturen die een voldoende eindoordeel kregen, hebben er 28 het oordeel goed op 1 of meer standaarden.

4.3.2

Oordelen herstelonderzoeken besturen van samenwerkingsverbanden

Als een bestuur beoordeeld wordt met een onvoldoende op het vierjaarlijks onderzoek, wordt er een tijd later een herstelonderzoek uitgevoerd om te kijken of het bestuur de tekortkomingen heeft weten te herstellen. In 2023 zijn er respectievelijk 3 en 6 herstelonderzoeken gedaan op bestuursniveau in het po en vo. Zowel in het po als vo scoorde 1 bestuur onvoldoende na het herstelonderzoek, zie Tabel 4.8.

Tabel 4.8: Eindoordelen herstelonderzoeken bij samenwerkingsverbanden

	Po				Vo			
	2022		2023		2022		2023	
	%	n	%	n	%	n	%	n
Voldoende	100,0	2	66,7	2			83,3	5
Onvoldoende			33,3	1			16,7	1
Totaal	100,0	2	100,0	3			100,0	6

De oordelen tot en met december 2023 zijn meegenomen in dit overzicht.

4.4

Uitstroom (v)so ten opzichte van ontwikkelingsperspectief

Tabel 4.9 geeft weer welk aandeel van de leerlingen in het so op het niveau van zijn of haar ontwikkelingsperspectief (opp) is uitgestroomd volgens schoolleiders. Over de jaren heen zien we dat 83-86% van de leerlingen op zijn/haar ontwikkelingsperspectief uitstroomt en 7-9% eronder. In 2022-2023 is er een kleine daling te zien in het percentage leerlingen met uitstroom boven ontwikkelingsperspectief.

Tabel 4.9: Uitstroom ten opzichte van ontwikkelingsperspectief so, in percentages

	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Onder opp	8,4	9,0	8,1	7,4	7,2
Op opp	85,3	83,4	84,5	84,8	86,4
Boven opp	6,4	7,6	7,4	7,8	6,4
Aantal leerlingen (opp bekend)	5.692	5.604	5.532	5.798	5.187
Onbekend opp	3,6	4,5	3,1	3,0	1,8
Aantal leerlingen totaal (inclusief opp onbekend)	5.902	5.868	5.709	5.980	5.280
Aantal scholen	282	286	302	294	301

Laatste jaar zijn voorlopige gegevens

Tabel 4.10 laat zien welk aandeel van de so-scholen volgens schoolleiders aan de inspectienorm voldoet waarbij 75% van de leerlingen uitstroomt op of boven het ontwikkelingsperspectief. Over de jaren heen zien we dat 92-95% van de scholen aan deze norm voldoet en 5-8% van de scholen niet.

Tabel 4.10: Aantal en percentage so-scholen die aan de norm voldoen waarbij 75% van de leerlingen op of boven het ontwikkelingsperspectief uitstroomt

	2018/ 2019		2019/ 2020		2020/ 2021		2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Gehaald	94,7	267	92,7	265	94,0	284	93,9	276	92,4	278
Niet gehaald	5,3	15	7,3	21	6,0	18	6,1	18	7,6	23
Totaal	100,0	282	100,0	286	100,0	302	100,0	294	100,0	301

Laatste jaar zijn voorlopige gegevens

Tabel 4.11 laat zien welk aandeel van de leerlingen in het vso op het niveau van zijn of haar ontwikkelingsperspectief is uitgestroomd volgens schoolleiders. 75-80% van de leerlingen stroomt op zijn/haar ontwikkelingsperspectief uit. Er is een afname te zien in het aandeel leerlingen dat onder of boven zijn/haar ontwikkelingsperspectief uitstroomt. Na schooljaar 2017-2018 is een daling te zien in het totaal aantal leerlingen waarover de vragenlijst is ingevuld door schoolleiders.

Tabel 4.11: Uitstroom ten opzichte van ontwikkelingsperspectief vso, in percentages

	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Onder opp	14,8	16,6	17,1	15,5	13,4
Op opp	77,1	75,9	75,2	77,7	80,8
Boven opp	8,1	7,5	7,7	6,8	5,9
Aantal leerlingen (opp bekend)	8.728	8.603	8.454	8.352	7.348
Onbekend opp	4,1	3,4	4,4	2,8	3,8
Aantal leerlingen totaal (inclusief opp onbekend)	9.101	8.905	8.842	8.596	7.638
Aantal scholen	300	302	304	296	308

Laatste jaar zijn voorlopige gegevens

Tabel 4.12 laat zien welk aandeel van de vso-scholen volgens schoolleiders aan de inspectienorm voldoet waarbij 75% van de leerlingen uitstroomt op of boven het ontwikkelingsperspectief. Over de jaren heen zien we dat 81-84% van de scholen aan deze norm voldoet en 16-19% van de scholen niet.

Tabel 4.12: Aantal en percentage vso-scholen die aan de norm voldoen waarbij 75% van de leerlingen op of boven het ontwikkelingsperspectief uitstroomt

	2018/ 2019		2019/ 2020		2020/ 2021		2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Gehaald	84,3	253	80,5	243	83,2	253	83,1	246	84,1	259
Niet gehaald	15,7	47	19,5	59	16,8	51	16,9	50	15,9	49
Totaal	100,0	300	100,0	302	100,0	304	100,0	296	100,0	308

Laatste jaar zijn voorlopige gegevens

5 Kansengelijkheid en schoolloopbanen

5.1 Uitstroom vso naar arbeidsmarkt

Tabel 5.1 laat per uitstroomprofiel zien waar vso-leerlingen zich direct na uitstroom (oktober van jaar uitstroom) bevonden, voor de cohorten 2019-2020 tot en met 2021-2022. Het laatste jaar betreft voorlopige cijfers. Eerdere jaren hebben laten zien dat dit met name tot een kleine vertekening in de categorie uitkering leidt; leerlingen die in voorlopige cijfers geen werk en geen uitkering leken te hebben, blijken dat met de definitieve cijfers toch soms gehad te hebben.

In de groep leerlingen met uitstroomprofiel arbeidsmarkt is de grootste discrepantie te zien tussen het uitstroomprofiel en de daadwerkelijke arbeidsmarktpositie direct na uitstroom. Waar je zou verwachten dat het merendeel van deze groep na uitstroom werknemer is, is dit slechts voor ongeveer een kwart het geval: 26,8% van cohort 2021-2022 is direct na uitstroom werknemer, en 0,8% is werknemer en ontvangt een uitkering. Ongeveer een derde van deze groep stroomt door naar vervolgonderwijs. Van de leerlingen met het uitstroomprofiel vervolgonderwijs bevindt het grootste deel zich direct na uitstroom in de categorie waar je ze zou verwachten: vervolgonderwijs (ongeveer 70%). Van leerlingen met het uitstroomprofiel dagbesteding heeft het grootste deel direct na uitstroom een uitkering (ongeveer 65%).

Tabel 5.1: Positie arbeidsmarkt oktober van jaar uitstroom, per uitstroomprofiel - in percentages

	Uitstroomprofiel arbeidsmarkt			Uitstroomprofiel vervolgonderwijs			Uitstroomprofiel dagbesteding			
	cohort 19/20	cohort 20/21	cohort 21/22	cohort 19/20	cohort 20/21	cohort 21/22	cohort 19/20	cohort 20/21	cohort 21/22	
Doorstroom naar vervolgonderwijs	34,3	33,9	30,0	70,7	71,2	69,4	4,9	4,6	4,9	
Uitstroom	Werknemer	21,6	25,7	26,8	6,8	8,3	9,9	8,8	10,3	9,3
	Werknemer en uitkering	1,2	0,8	0,8	0,5	0,4	0,2	0,5	0,6	0,5
	Uitkering	18,4	16,7	17,6	4,0	3,8	3,9	65,9	65,5	65,6
	Geen werk geen uitkering	24,5	22,9	24,8	18,0	16,3	16,5	19,8	19,0	19,7
Totaal leerlingen	2.450	2.450	2.500	5.560	5.280	5.330	1.820	1.740	1.830	

Leerlingen die niet in de basisregistratiepersonen stonden (n = 150 in oktober 2020, n = 140 in oktober 2021 en n = 120 in oktober 2022) zijn hier buiten beschouwing gelaten
Bron: CBS

Tabel 5.2 laat per uitstroomprofiel zien waar vso-leerlingen zich 2 jaar na uitstroom (in oktober van dat jaar) bevonden, voor de cohorten 2016-2017 tot en met 2018-2019. De tabel laat zien dat er in het uitstroomcohort 2018-2019 minder vso-uitstromers met uitstroomprofiel arbeidsmarkt of vervolgonderwijs zijn die doorstromen naar vervolgonderwijs ten opzichte van de voorgaande jaren.

Tabel 5.2: Positie arbeidsmarkt twee jaar na uitstroom, per uitstroomprofiel - in percentages

		Uitstroomprofiel arbeidsmarkt			Uitstroomprofiel vervolgonderwijs			Uitstroomprofiel dagbesteding		
		cohort 16/17	cohort 17/18	cohort 18/19	cohort 16/17	cohort 17/18	cohort 18/19	cohort 16/17	cohort 17/18	cohort 18/19
Door- stroom	Vervolg- onderwijs	36,4	35,9	33,2	73,5	70,4	68,8	4,5	4,5	4,7
	(Ooit) terug in onderwijs	7,7	7,7	9,2	8,2	8,1	9,3	2,5	2,0	2,1
Uitstroom	Werknemer	22,0	21,2	22,1	5,4	5,6	6,8	9,0	9,6	10,4
	Werknemer en uitkering	2,4	1,8	2,3	0,6	0,6	0,8	0,5	1,0	1,0
	Uitkering	22,7	26,0	24,8	7,5	8,7	8,3	78,6	77,8	77,2
	Geen werk geen uitkering	8,7	7,3	8,4	4,9	5,5	6,0	5,0	5,1	4,7
Totaal leerlingen		2.860	2.730	2.620	5.360	5.310	5.290	2.010	1.980	1.930

Leerlingen die niet in de basisregistratiepersonen stonden (n = 220 voor cohort 16/17, n = 180 voor cohort 17/18, n = 190 voor cohort 18/19) zijn hier buiten beschouwing gelaten. Let op: doorstroom naar vervolgonderwijs zegt niks over bestendiging en dus of zij daar na 2 jaar nog in zijn. Er is een risico dat een aantal van de doorgestroomde leerlingen zich 2 jaar later niet meer in vervolgonderwijs bevonden, maar in 1 van de andere categorieën. Dat is met deze data helaas niet te zien.
Bron: CBS

In Tabel 5.3 wordt van uitstroomcohort 2020-2021 weergegeven waar zij zich direct na uitstroom (oktober 2021) en 1 jaar later (oktober 2022) bevonden. De tabel laat zien dat het aandeel leerlingen zonder werk en zonder uitkering 1 jaar na uitstroom aanzienlijk lager is dan direct na uitstroom, voor alle uitstroomprofielen.

Tabel 5.3: Positie arbeidsmarkt direct na uitstroom en 1 jaar na uitstroom, in percentages (cohort 2020/2021, arbeidsmarktpositie oktober 2021 en oktober 2022)

		Uitstroomprofiel arbeidsmarkt		Uitstroomprofiel vervolgonderwijs		Uitstroomprofiel dagbesteding	
		2021	2022	2021	2022	2021	2022
Door- stroom	Vervolg- onderwijs	33,9	33,6	71,2	71,4	4,6	4,6
	(Ooit) terug in onderwijs	0,0	4,9	0,0	5,7	0,0	1,7
Uitstroom	Werknemer	25,7	25,8	8,3	7,2	10,3	10,4
	Werknemer en uitkering	0,8	0,8	0,4	0,4	0,6	0,6
	Uitkering	16,7	20,1	3,8	5,9	65,5	72,8
	Geen werk geen uitkering	22,9	14,8	16,3	9,5	19,0	9,8
Totaal leerlingen		2.450	2.440	5.270	5.280	1.750	1.730

Leerlingen die niet in de basisregistratiepersonen stonden (n = 140 voor oktober 2021, n = 160 voor oktober 2022) zijn hier buiten beschouwing gelaten. Let op: doorstroom naar vervolgonderwijs zegt niks over bestendiging en dus of zij daar na 2 jaar nog in zijn. Er is een risico dat een aantal van de doorgestroomde leerlingen zich 2 jaar later niet meer in vervolgonderwijs bevonden, maar in 1 van de andere categorieën. Dat is met deze data helaas niet te zien.
Bron: CBS

5.2 Uitstroom vso naar dagbesteding

Elk jaar stroomt ongeveer een vijfde van de vso-leerlingen uit met het uitstroomprofiel dagbesteding. Tabel 5.4 laat zien naar welk type dagbesteding deze leerlingen uitstromen volgens schoolleiders: belevingsgerichte, activerende of

arbeidsgerichte dagbesteding. In schooljaar 2022-2023 stroomde 9,3% van de leerlingen met uitstroomprofiel dagbesteding uit naar belevingsgerichte dagbesteding, 30,8% naar activerende dagbesteding, en 59,9% naar arbeidsgerichte dagbesteding.

Tabel 5.4: Uitstroom leerlingen vso naar verschillende vormen van dagbesteding, in percentages

	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Belevingsgerichte dagbesteding	10,6	9,4	9,2	7,4	9,3
Activerende dagbesteding	30,9	31,3	35,5	32,0	30,8
Arbeidsgerichte dagbesteding	58,6	59,3	55,2	60,6	59,9
Totaal leerlingen	1.829	1.736	1.687	1.922	1.937

Laatste jaar zijn voorlopige gegevens

6 Passend onderwijs

6.1 Geregistreerde ontwikkelingsperspectieven in het regulier onderwijs

Ten opzichte van voorgaande jaren is het aantal leerlingen met een ontwikkelingsperspectief in het regulier basisonderwijs gestegen (zie Tabel 6.1). Ook het aantal scholen dat ontwikkelingsperspectieven registreert is gestegen ten opzichte van voorgaande jaren (zie Tabel 6.2).

Tabel 6.1: Aantal leerlingen met een ontwikkelingsperspectief per schooljaar in het regulier basisonderwijs

	2018/ 2019		2019/ 2020		2020/ 2021		2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Geen opp	99,5	1.433.966	99,6	1.426.103	99,5	1.414.912	99,5	1.398.919	99,1	1.391.061
Opp	0,5	6.545	0,4	6.013	0,5	6.782	0,5	7.297	0,9	12.881
Totaal	100,0	1.440.511	100,0	1.432.116	100,0	1.421.694	100,0	1.406.216	100,0	1.403.942

Tabel 6.2: Aantal scholen (brinvest) dat ontwikkelingsperspectieven registreert per schooljaar in het regulier basisonderwijs

	2018/ 2019		2019/ 2020		2020/ 2021		2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Geen opp registratie	73,8	4.882	76,3	5.016	75,6	4.930	75,8	4.903	55,3	3.556
Minimaal 1 opp registratie	26,2	1.731	23,7	1.555	24,4	1.587	24,2	1.563	44,7	2.875
Totaal	100,0	6.613	100,0	6.571	100,0	6.517	100,0	6.466	100,0	6.431

In het regulier voortgezet onderwijs is het aantal leerlingen met een ontwikkelingsperspectief gedaald ten opzichte van de voorgaande jaren (zie Tabel 6.3). Ook het aantal scholen dat ontwikkelingsperspectieven registreert is gedaald ten opzichte van voorgaande jaren (zie Tabel 6.4).

Tabel 6.3: Aantal leerlingen met een ontwikkelingsperspectief per schooljaar in het regulier voortgezet onderwijs

	2018/ 2019		2019/ 2020		2020/ 2021		2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Geen opp	97,8	953.092	97,9	937.198	97,9	917.106	97,9	915.182	98,3	925.350
Opp	2,2	21.936	2,1	19.717	2,1	20.112	2,1	19.163	1,7	16.334
Totaal	100,0	975.028	100,0	956.915	100,0	937.218	100,0	934.345	100,0	941.684

Tabel 6.4: Aantal scholen (brinvest) dat ontwikkelingsperspectieven registreert per schooljaar in het regulier voortgezet onderwijs

	2018/ 2019		2019/ 2020		2020/ 2021		2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Geen opp registratie	50,4	736	56,9	828	52,0	749	52,1	752	56,8	827
Minimaal 1 opp registratie	49,6	725	43,1	627	48,0	692	47,9	692	43,2	628
Totaal	100,0	1.461	100,0	1.455	100,0	1.441	100,0	1.444	100,0	1.455

6.2 Afwijking onderwijstijd (AOT)

Het uitgangspunt van de onderwijswetgeving is dat alle kinderen onderwijs volgen op school, maar dat is niet altijd mogelijk. Soms kunnen kinderen vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk niet of niet volledig naar school. De school kan voor deze leerlingen een op maat gemaakt onderwijsprogramma aanbieden door af te wijken van het minimum aantal uren onderwijstijd per week. Het bevoegd gezag van de school vraagt hiervoor instemming van de inspectie. In Tabel 6.5 is het aantal aanvragen te zien sinds deze regeling geldt (1 augustus 2018).

Tabel 6.5: Aantal AOT-aanvragen per schoolsoort en schooljaar

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Bo	191	226	341	368	584
Sbo	70	102	102	106	137
So	205	212	320	417	474
Vo	138	180	204	273	471
Pro	7	20	23	27	36
Vso	392	635	928	1.290	1.636
Totaal	1.003	1.375	1.918	2.481	3.338

In Tabel 6.6 is te zien dat het grootste deel van de aanvragen in schooljaar 2022-2023 werd ingewilligd. Wat verder opvalt is het relatief hoge percentage aanvragen met het besluit 'niet ontvankelijk' in het regulier basisonderwijs en regulier voortgezet onderwijs.

Tabel 6.6: Besluiten over de AOT-aanvragen in schooljaar 2022/2023, per schoolsoort

	Bo		Sbo		So		Vo		Pro		Vso	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Afgewezen	0,9	4	1,1	1	0,0	0	0,3	1	0,0	0	0,0	0
Ingewilligd	92,6	410	95,7	89	99,1	337	91,2	310	96,6	28	99,2	948
Niet ontvankelijk	6,5	29	3,2	3	0,9	3	8,5	29	3,4	1	0,8	8
Totaal	100,0	443	100,0	93	100,0	340	100,0	340	100,0	29	100,0	956

Aanvragen zonder besluit zijn buiten beschouwing gelaten in dit overzicht.

Tabel 6.7 laat zien welk aandeel van de ingewilligde AOT-aanvragen in schooljaar 2022-2023 nieuw is, uitgesplitst naar onderwijssoort.

Tabel 6.7: Nieuwe aanvraag vs. ontheffing eerder, per schoolsoort, 2022/2023

	Bo		Sbo		So		Vo		Pro		Vso	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Nieuwe aanvraag	94,6	388	89,9	80	89,3	301	96,8	300	82,1	23	86,2	817
Ontheffing eerder	5,4	22	10,1	9	10,7	36	3,2	10	17,9	5	13,8	131
Totaal	100,0	410	100,0	89	100,0	337	100,0	310	100,0	28	100,0	948

Alleen ingewilligde aanvragen zijn meegenomen in dit overzicht.

Bij het indienen van een aanvraag kan het aantal uren per week waarin afgeweken wordt van de reguliere onderwijstijd worden aangegeven. Het gemiddelde aantal uren van een aanvraag per schoolsoort zijn te zien in Tabel 6.8.

Tabel 6.8: Gemiddelde aantal uren AOT-aanvraag, per schoolsoort in 2022/2023

	Bo	Sbo	So	Vo	Pro	Vso
Gem.	13,7	13,1	13,0	14,1	11,2	15,1
SD	8,3	7,4	7,4	8,2	7,0	9,0
Mediaan	11,5	11,0	11,5	12,0	10,0	13,5
Min.	0,2	1,5	1,0	1,5	0,8	0,8
Max.	61,4	31,8	30,0	40,0	24,0	94,0
n	410	89	337	310	28	948

Alleen ingewilligde aanvragen zijn meegenomen in dit overzicht.

In Tabel 6.9 is het aantal aanvragen per samenwerkingsverband te zien. In het primair onderwijs (po) zijn er 77 samenwerkingsverbanden waarvan er 71 minimaal voor 1 leerling een aanvraag hebben gedaan. Dat betekent dat er 6 samenwerkingsverbanden zijn die geen enkele aanvraag hebben gedaan. In het voortgezet onderwijs (vo) zijn er 75 samenwerkingsverbanden waarvan er 64 voor minimaal 1 leerling een aanvraag hebben gedaan. Dat betekent dat er 11 samenwerkingsverbanden zijn die geen enkele aanvraag hebben gedaan. Bij zowel po als vo hebben de meeste samenwerkingsverbanden tussen de 1 en 9 aanvragen gedaan.

Tabel 6.9: Aantal aanvragen per samenwerkingsverband in 2022/2023

	Po	Vo
1-9	44	28
10-19	15	12
20-29	5	8
30-39	3	7
40-49	2	2
50-59	1	5
>60	1	2
Totaal	71	64

Alleen samenwerkingsverbanden die een aanvraag hebben gedaan zijn meegenomen in dit overzicht.

6.3

Eindtoets so

De resultaten van de eindtoets so (o.a. referentieniveaus) zijn te vinden in de technische rapportage van Peil.onderwijs: Taal en Rekenen einde basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs (Inspectie van het Onderwijs, 2024b). Hieronder zal enkel een overzicht van de deelname aan de eindtoets worden weergegeven.

Tabel 6.10 laat zien hoeveel leerlingen in het so de eindtoets gemaakt hebben en hoeveel leerlingen ontheven waren van deelname aan de eindtoets, maar toch hebben deelgenomen. De aantallen in deze technische rapportage wijken af ten opzichte van de technische rapportage in Peil.onderwijs: Taal en Rekenen einde basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs (Inspectie van het Onderwijs, 2024b). Dit komt doordat beide rapportages andere bronbestanden hebben gebruikt. Voor deze rapportage is gekeken naar leerlingen die een bekostigde hoofdschrijving op 1 oktober hebben in het WEC en ook de eindtoets in het speciaal onderwijs hebben gemaakt.

In totaal hebben 3.228 so-leerlingen de eindtoets in schooljaar 2021-2022 gemaakt, waarvan 2 leerlingen met een ontheffing. In 2022-2023 is het aantal gemaakte eindtoetsen licht gedaald naar 3.109 so-leerlingen, waarvan 6 leerlingen met een ontheffing. In de hiernavolgende tabellen zijn alleen de leerlingen zónder ontheffing meegenomen.

Tabel 6.10: Deelname eindtoets naar wel/niet ontheffing

	2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n
Geen ontheffing & deelgenomen	99,9	3.226	99,8	3.103
Ontheffing & deelgenomen	0,1	2	0,2	6
Totaal	100	3.228	100	3.109

Scholen kunnen verschillende typen eindtoetsen afnemen. Tabel 6.11 laat de deelnamepercentages van scholen (brinvest) zien per type eindtoets. In Tabel 6.12 worden de deelnamepercentages per type eindtoets op leerlingniveau getoond. Tabel 6.13 laat de deelnamepercentages per type eindtoets op leerlingniveau zien, onderverdeeld naar cluster. ROUTE 8 is de meest gebruikte eindtoets in het so in zowel 2021-2022 als 2022-2023, met uitzondering van cluster 1-leerlingen, die uitsluitend de CET maakten. Het aandeel leerlingen dat ROUTE 8 heeft gebruikt als eindtoets is in 2023 licht gedaald.

Tabel 6.11: Deelname aan verschillende typen eindtoetsen, schoolniveau

	2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n
AMN	6,2	14	6,5	14
CET	20,4	46	19,0	41
Dia	4,0	9	2,8	6
IEP	12,0	27	13,4	29
ROUTE 8	57,3	129	58,3	126
Totaal	100	225	100	216

Tabel 6.12: Deelname aan verschillende typen eindtoetsen, leerlingniveau

	2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n
AMN	5,5	179	5,8	180
CET	18,1	584	18,6	576
Dia	3,6	117	3,3	103
IEP	15,5	500	16,7	517
ROUTE 8	57,2	1.846	55,7	1.727
Totaal	100	3.226	100	3.103

Tabel 6.13: Deelname aan verschillende typen eindtoetsen, leerlingniveau, naar cluster

		2021/ 2022		2022/ 2023	
		%	n	%	n
Cluster 1	CET	100	28	100	19
	Totaal	100,0	28	100,0	19
Cluster 2	CET	0,2	1	0,0	0
	IEP	6,6	37	6,1	36
	ROUTE 8	93,2	522	93,9	557
	Totaal	100,0	560	100,0	593
Cluster overig	AMN	6,8	179	7,2	180
	CET	21,0	555	22,4	557
	Dia	4,4	117	4,1	103
	IEP	17,6	463	19,3	481
	ROUTE 8	50,2	1.324	47,0	1.170
	Totaal	100,0	2.638	100,0	2.491

6.4

Adviezen so

Bij de invoering van de verplichte eindtoets in het so werd het voor scholen ook verplicht om alle schoolverlaters een advies voor voortgezet onderwijs te geven, op basis van de eigen inschatting van de school. Scholen kunnen zowel een enkel advies geven (bv. 'vmbo') als een dubbel advies (bv. 'vmbo-b/vmbo-k'). Tabel 6.14 laat de initiële afgegeven adviezen van de school zien, voor leerlingen zonder ontheffing in schooljaar 2021-2022 en 2022-2023. De tabel laat in 2022-2023 een lichte stijging zien van het aantal leerlingen voor wie een schooladvies geregistreerd is. Van de schoolverlaters krijgt ongeveer 14% het advies vso (dagbesteding of arbeid). Binnen de groep leerlingen die een advies voor vervolgonderwijs krijgen, is vmbo-b het vaakst gegeven advies.

Tabel 6.14: Initieel schooladvies

	2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n
Vso	15,4	450	13,9	417
Praktijkonderwijs	16,2	472	17,1	513
Vmbo-b	23,0	671	23,7	711
Vmbo-b/vmbo-k	6,6	191	7,3	220
Vmbo-k	11,7	342	12,2	364
Vmbo-k/vmbo-g/t	2,9	84	3,1	94
Vmbo-g/t	12,7	371	10,9	326
Vmbo-g/t/havo	3,0	86	2,9	86
Havo	5,5	160	4,8	145
Havo/vwo	1,7	49	2,4	73
Vwo	1,3	39	1,5	46
Totaal	100	2.915	100	2.995

Boven op het schooladvies geeft de eindtoets een indicatie van het niveau dat leerlingen in het voortgezet onderwijs aan kunnen. Toetsadviezen zijn altijd dubbele adviezen (bijvoorbeeld havo/vwo), met uitzondering van het advies vwo. Tabel 6.15 laat de adviezen op basis van de resultaten op de eindtoets zien. Het advies dat het meest gegeven wordt op basis van de eindtoets is vmbo-b/vmbo-k. Het aandeel leerlingen dat dit advies heeft gekregen, is gestegen van 38,5% in 2021-2022 naar 42,5% in 2022-2023. Ten opzichte van 2021-2022 kreeg een kleiner percentage leerlingen in 2022-2023 het advies praktijkonderwijs/vmbo-b of vmbo-g/t/havo.

Tabel 6.15: Advies op basis van de score op de eindtoets

	2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n
Praktijkonderwijs/vmbo-b	22,9	740	20,8	645
Vmbo-b/vmbo-k	38,5	1.241	42,5	1.320
Vmbo-k/vmbo-g/t	19,1	617	18,6	576
Vmbo-g/t/havo	13,1	423	11,4	355
Havo/vwo	3,9	126	4,4	135
Vwo	2,4	79	2,3	72
Totaal	100	3.226	100	3.103

Als het toetsadvies hoger is dan het initiële advies, komt een leerling in aanmerking voor bijstelling van het advies. Omdat scholen enkele adviezen kunnen geven en het toetsadvies altijd dubbel is, kan er een verschil zijn van een half niveau, een heel niveau, of meer. Een voorbeeld: wanneer een schooladvies vmbo-b is en het toetsadvies vmbo-b/vmbo-k, dan spreken we van een half niveau verschil; wanneer het schooladvies vmbo-b/vmbo-k is en het toetsadvies vmbo-k/vmbo-(g)t spreken we van een heel niveau verschil. In Tabel 6.16 is per toetsadvies weergegeven of het schooladvies lager, hoger, of gelijk was. Dit laat zien dat over alle niveaus heen,

het toetsadvies regelmatig hoger of lager is dan het schooladvies. In de totale groep werd in 2022-2023 vaker een lager schooladvies gegeven dan in 2021-2022.

Tabel 6.16: Verschil schooladvies en toetsadvies, uitgesplitst naar toetsadvies - in percentages

		2021/ 2022	2022/ 2023
Praktijkonderwijs/ vmbo-b	Gelijk	63,8	69,9
	Hoger schooladvies met half niveau	26,6	24,3
	Hoger schooladvies met minstens een heel niveau	9,6	5,8
Vmbo-b/vmbo-k	Lager schooladvies met minstens een heel niveau	15,5	17,4
	Lager schooladvies met half niveau	45,9	47,0
	Gelijk	13,3	12,0
	Hoger schooladvies met half niveau	15,5	15,4
Vmbo-k/vmbo-g/t	Hoger schooladvies met minstens een heel niveau	9,7	8,2
	Lager schooladvies met minstens een heel niveau	25,3	26,5
	Lager schooladvies met half niveau	29,1	28,1
	Gelijk	7,2	9,8
Vmbo-g/t/havo	Hoger schooladvies met half niveau	28,3	26,5
	Hoger schooladvies met minstens een heel niveau	10,0	9,0
	Lager schooladvies met minstens een heel niveau	20,8	23,2
	Lager schooladvies met half niveau	39,4	35,7
Havo/vwo	Gelijk	12,1	11,8
	Hoger schooladvies met half niveau	20,8	19,1
	Hoger schooladvies met minstens een heel niveau	6,8	10,2
	Lager schooladvies met minstens een heel niveau	37,4	32,3
Vwo	Lager schooladvies met half niveau	40,2	35,4
	Gelijk	15,0	26,0
	Hoger schooladvies met half niveau	7,5	6,3
	Lager schooladvies met minstens een heel niveau	45,5	40,0
Totaal	Lager schooladvies met half niveau	22,7	30,0
	Gelijk	31,8	30,0
	Hoger schooladvies met half niveau	20,4	18,8
	Lager schooladvies met minstens een heel niveau	16,9	18,3
	Lager schooladvies met half niveau	31,5	32,7

Het laagst mogelijke advies op de eindtoets is 'praktijkonderwijs/vmbo-b' en het hoogst mogelijke advies 'vwo'

Leerlingen die als initieel schooladvies 'vso (dagbesteding of arbeid)' kregen, zijn niet meegenomen

Alleen leerlingen zonder ontheffing zijn meegenomen

Tabel 6.17 laat zien of er sprake was van bijstelling van de initiële adviezen. De tabel laat zien dat de initiële adviezen meestal niet herzien worden. Herziening komt vaker voor wanneer er sprake is van minstens een heel niveau verschil tussen schooladvies en toetsadvies dan wanneer er sprake is van een half niveau verschil.

Tabel 6.17: Bijstelling naar in aanmerking komen voor een herziening

		2021/ 2022		2022/ 2023	
		%	n	%	n
Heroverweging i.v.m. half niveau verschil	Niet herzien	96,3	752	96,3	816
	Wel herzien	3,7	29	3,7	31
	Totaal	100	781	100	847
Heroverweging i.v.m. minstens een heel niveau verschil	Niet herzien	85,4	358	81,9	388
	Wel herzien	14,6	61	18,1	86
	Totaal	100	419	100	474
Niet in aanmerking voor heroverweging	Niet herzien	99,7	1.263	99,8	1.255
	Wel herzien	0,3	4	0,2	2
	Totaal	100	1.267	100	1.257

Alleen leerlingen zonder ontheffing zijn meegenomen

Tabel 6.18 laat de definitieve schooladviezen zien. In 2022-2023 zijn er minder vso-adviezen gegeven ten opzichte van 2021-2022. Ook het vmbo-g/t-advies is in 2022-2023 minder vaak afgegeven dan in 2021-2022, terwijl er een stijging te zien is in het percentage vmbo-b, vmbo-b/vmbo-k en havo/vwo-adviezen.

Tabel 6.18: Definitief schooladvies

	2021/ 2022		2022/ 2023	
	%	n	%	n
Vso	15,2	443	13,4	401
Praktijkonderwijs	15,5	453	15,9	476
Vmbo-b	22,6	659	23,8	713
Vmbo-b/vmbo-k	6,9	201	8,0	239
Vmbo-k	12,1	352	12,4	372
Vmbo-k/vmbo-g/t	2,9	84	3,3	99
Vmbo-g/t	13,1	383	11,3	337
Vmbo-g/t/havo	3,1	89	2,9	87
Havo	5,5	160	5,0	149
Havo/vwo	1,7	51	2,5	76
Vwo	1,4	42	1,5	46
Totaal	100	2.917	100	2.995

6.5

Examens vso

Elk jaar doet een deel van de leerlingen op het vso examen. Dit kan via 3 routes. Sinds 2013 zijn er enkele vso-scholen met een eigen examenlicentie die zelf het examen mogen afnemen. Daarnaast kan een vso-school leerlingen in staat stellen om als extraneus examen te doen aan een reguliere vo-school, of om staatsexamen te doen.

Tabel 6.19 geeft het aantal leerlingen weer dat in 2022-2023 examen deed, naar type examen.

Tabel 6.19: Aantal leerlingen naar type examen

	2022/2023
Eigen examenlicentie	133
Extraneus	805
Staatsexamen (deelcertificaat)	2.207
Staatsexamen (diploma)	1.513

Gegevens over de staatsexamens zijn afkomstig van de Staatsexamenmonitor (2023). Staatsexamenkandidaten kunnen een diplomakandidaat zijn op het ene niveau en een deelexamenkandidaat op een ander niveau. Deze kandidaten zijn in de totalen maar 1 keer geteld.

6.5.1 Eigen examenlicentie en extraneus

Tabel 6.20 laat het aantal vso-scholen zien waarbij leerlingen op hun eigen school examens deden en die waarbij leerlingen op een vo-school als extraneus examen deden, vanaf schooljaar 2018-2019 tot en met 2022-2023. Belangrijk hierbij is dat het bij extraneus-examens gaat om het aantal scholen dat gebruik van heeft gemaakt, dat wil zeggen, minstens 1 kandidaat van hun school heeft als extraneus examen gedaan. Mogelijk zijn er scholen die een extraneusregeling hebben, waar geen leerling gebruik van heeft gemaakt.

Tabel 6.20: Aantal vso scholen die leerlingen op hun eigen school examens hebben laten doen, of dit via een extraneus regeling op een reguliere vo school hebben laten doen

	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Eigen examenlicentie	4	4	4	3	4
Extraneus	40	40	39	41	43
Totaal	44	44	43	44	47

Tabel 6.21 geeft het aantal leerlingen weer dat de afgelopen 5 jaar examens deed op een vso-school met een eigen examenlicentie, uitgesplitst naar afdeling. Vorig schooljaar hebben 133 kandidaten examens gedaan op een vso-school met een eigen examenlicentie. De meerderheid daarvan deed examens op vmbo-g/t niveau.

Tabel 6.21: Aantal examenkandidaten op een vso school met eigen examenlicentie, naar afdeling

	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Vmbo-b	4	9	9	10	5
Vmbo-k	11	23	14	19	19
Vmbo-g/t	65	71	58	61	62
Havo	10	13	15	38	47
Vwo	0	0	0	0	0
Totaal	90	116	96	128	133

Tabel 6.22 laat het percentage geslaagde en gezakte examenkandidaten zien op vso-scholen met eigen examenlicentie. Hierin is geen uitsplitsing gemaakt naar afdeling vanwege te lage aantallen. Ten opzichte van voorgaande jaren is het percentage geslaagde examenkandidaten afgenomen.

Tabel 6.22: Percentage geslaagde examenkandidaten op vso scholen met eigen examenlicentie

	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Geslaagd	96,7	100,0	97,9	98,4	94,0
Gezakt	3,3	0,0	2,1	1,6	6,0
Totaal	90	116	96	128	133

Vanwege corona waren er verschillende compenserende maatregelen voor examenkandidaten, zie daarvoor de Examenmonitor 2023

Tabel 6.23 laat het aantal extraneus examenkandidaten zien, uitgesplitst naar afdeling. Leerlingen uit het vso die extraneus examens afleggen, doen dit het vaakst op vmbo-b en vmbo-k niveau. Extraneënkandidaten op havo- en met name op vwo-niveau zijn zeldzaam.

Tabel 6.23: Aantal vso examenkandidaten die examen doen als extraneus op een vo school, naar afdeling

	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Vmbo-b	263	282	293	311	287
Vmbo-k	259	257	260	295	267
Vmbo-g/t	140	140	160	180	216
Havo	30	36	35	49	30
Vwo	0	0	1	2	5
Totaal	692	715	749	837	805

Tabel 6.24 laat het percentage geslaagde en gezakte extraneïkandidaten zien, in totaal en uitgesplitst naar vmbo-afdeling. Havo en vwo zijn hierin niet als aparte categorieën opgenomen vanwege de lage aantallen.

De slagingspercentages in het regulier vo voor schooljaar 2022-2023 zijn weergegeven in het Technisch rapport voortgezet onderwijs (Inspectie van het Onderwijs, 2024c). Extraneïkandidaten die examen doen binnen het vmbo hebben vergelijkbare slagingspercentages als leerlingen in het regulier vo, met uitzondering van vmbo-g/t; dit slagingspercentage is hoger t.o.v. het regulier vo (91,2%). Een overgrote meerderheid van de extraneus examenkandidaten slaagt voor het examen, al is er wel een afname ten opzichte van voorgaande jaren.

Tabel 6.24: Percentage geslaagde extraneïkandidaten, naar afdeling

		2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Vmbo-b	Geslaagd	98,1	97,2	100,0	99,0	96,5
	Gezakt	1,9	2,8	0,0	1,0	3,5
	Totaal	263	282	293	311	287
Vmbo-k	Geslaagd	95,4	98,8	99,2	99,3	94,0
	Gezakt	4,6	1,2	0,8	0,7	6,0
	Totaal	259	257	260	295	267
Vmbo-g/t	Geslaagd	87,1	100,0	96,2	92,2	92,6
	Gezakt	12,9	0,0	3,8	7,8	7,4
	Totaal	140	140	160	180	216
Geslaagd totaal (incl. havo en vwo)	Geslaagd totaal (incl. havo en vwo)	94,1	98,2	98,4	97,1	94,4
Gezakt totaal (incl. havo en vwo)	Gezakt totaal (incl. havo en vwo)	5,9	1,8	1,6	2,9	5,6
Totaal	Totaal	692	715	749	837	805

Vanwege corona waren er verschillende compenserende maatregelen voor examenkandidaten, zie daarvoor de Examenmonitor 2023

6.5.1.1 Gemiddelde cijfers

In Tabel 6.25 worden de gemiddelde cijfers van het schoolexamen (se) en centraal examen (ce) weergegeven, voor extraneusleerlingen en leerlingen die op de eigen school examen hebben gedaan samen. Havo en vwo zijn in deze tabellen niet opgenomen vanwege de lage aantallen. De gemiddelde cijfers in het regulier vo voor schooljaar 2022-2023 zijn weergegeven in het Technisch rapport voortgezet onderwijs (Inspectie van het Onderwijs, 2024c). Over het algemeen hebben vso-leerlingen net wat hogere gemiddelde examencijfers dan leerlingen in het regulier vo.

Tabel 6.25: Gemiddelde cijfers centraal en schriftelijk examen, naar afdeling

		2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Vmbo-b	Ce totaal	7,0		6,9	6,9	6,8
	Se totaal	6,7	6,6	6,6	6,6	6,6
	Totaal	267	291	293	320	292
Vmbo-k	Ce totaal	6,6		6,4	6,4	6,7
	Se totaal	6,7	6,6	6,6	6,5	6,8
	Totaal	270	280	261	311	286
Vmbo-g/t	Ce totaal	6,5		6,5	6,4	6,6
	Se totaal	6,7	6,7	6,7	6,7	6,7
	Totaal	205	211	218	241	278

Vanwege corona waren er verschillende compenserende maatregelen voor examenkandidaten, zie daarvoor de Examenmonitor 2023

In Tabel 6.26 worden de gemiddelde cijfers voor Nederlands van het schoolexamen (se) en centraal examen (ce) weergegeven, voor extraneusleerlingen en leerlingen die op de eigen school examen hebben gedaan samen. Havo en vwo zijn in deze tabellen niet opgenomen vanwege de lage aantallen. De gemiddelde cijfers in het regulier vo voor schooljaar 2022-2023 zijn weergegeven in het Technisch rapport voortgezet onderwijs (Inspectie van het Onderwijs, 2024c). Over het algemeen hebben vso-leerlingen net wat hogere gemiddelde schoolexamencijfers dan leerlingen in het regulier vo.

Tabel 6.26: Gemiddelde cijfers centraal en schriftelijk examen voor het vak Nederlands, naar afdeling

		2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Vmbo-b	Ce Nederlands	6,8		6,7	6,8	6,8
	Se Nederlands	6,6	6,6	6,5	6,6	6,5
	Totaal	267	280	287	308	270
Vmbo-k	Ce Nederlands	6,2		6,3	6,3	6,4
	Se Nederlands	6,8	6,7	6,7	6,7	6,8
	Totaal	264	273	255	295	258
Vmbo-g/t	Ce Nederlands	6,2		6,2	6,2	6,3
	Se Nederlands	6,8	6,7	6,9	6,8	6,9
	Totaal	201	208	203	225	269

Vanwege corona waren er verschillende compenserende maatregelen voor examenkandidaten, zie daarvoor de Examenmonitor 2023

In Tabel 6.27 worden de gemiddelde cijfers voor wiskunde van het schoolexamen (se) en centraal examen (ce) weergegeven, voor extraneusleerlingen en leerlingen die op de eigen school examen hebben gedaan samen. Havo en vwo zijn in deze tabellen niet opgenomen vanwege de lage aantallen. De gemiddelde cijfers in het regulier vo voor schooljaar 2022-2023 zijn weergegeven in het Technisch rapport voortgezet onderwijs (Inspectie van het Onderwijs, 2024c). Over het algemeen hebben vso-leerlingen net wat hogere gemiddelde schoolexamencijfers dan leerlingen in het regulier vo.

Tabel 6.27: Gemiddelde cijfers centraal en schriftelijk examen voor het vak wiskunde, naar afdeling

		2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Vmbo-b	Ce wiskunde	7,1		6,9	6,6	6,6
	Se wiskunde	6,9	6,8	6,8	6,7	6,6
	Totaal	235	243	245	254	225
Vmbo-k	Ce wiskunde	6,3		5,6	5,6	6,6
	Se wiskunde	6,4	6,3	6,3	6,1	6,3
	Totaal	255	245	231	263	236
Vmbo-g/t	Ce wiskunde	6,4		6,2	6,0	6,3
	Se wiskunde	6,6	6,6	6,6	6,4	6,6
	Totaal	191	191	195	218	236

Vanwege corona waren er verschillende compenserende maatregelen voor examenkandidaten, zie daarvoor de Examenmonitor 2023

6.5.1.2

Percentage onvoldoendes voor CE Nederlands en wiskunde

Tabel 6.28 laat het percentage geslaagde leerlingen zien met een onvoldoende voor Nederlands, voor extraneusleerlingen en leerlingen die op de eigen school examen hebben gedaan. Havo en vwo zijn in deze tabel niet opgenomen vanwege de lage aantallen. Het percentage leerlingen dat slaagde met een onvoldoende voor Nederlands is in 2022-2023 afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren.

Tabel 6.28: Percentage geslaagde leerlingen met onvoldoende voor Nederlands (CE)

		2018/ 2019		2020/ 2021		2021/ 2022		2022/ 2023	
		%	n	%	n	%	n	%	n
Vmbo-b	geen voldoende	3,4	9	11,8	34	10,8	33	5,7	15
	voldoende	96,6	253	88,2	253	89,2	272	94,3	246
Vmbo-k	geen voldoende	17,1	43	13,0	33	12,3	36	8,5	21
	voldoende	82,9	209	87,0	220	87,7	257	91,5	225
Vmbo-g/t	geen voldoende	16,7	30	22,1	43	19,4	41	16,2	40
	voldoende	83,3	150	77,9	152	80,6	170	83,8	207

Vanwege corona waren er verschillende compenserende maatregelen voor examenkandidaten, zie daarvoor de Examenmonitor 2023

Tabel 6.29 laat het percentage geslaagde leerlingen zien met een onvoldoende voor wiskunde, voor extraneusleerlingen en leerlingen die op de eigen school examen hebben gedaan. Havo en vwo zijn in deze tabel niet opgenomen vanwege de lage aantallen. Het percentage geslaagde leerlingen met een onvoldoende voor wiskunde is in 2022-2023 afgenomen ten opzichte van de voorgaande jaren, met name voor vmbo-k leerlingen.

Tabel 6.29: Percentage geslaagde leerlingen met onvoldoende voor wiskunde (CE)

		2018/ 2019		2020/ 2021		2021/ 2022		2022/ 2023	
		%	n	%	n	%	n	%	n
Vmbo-b	geen voldoende	11,3	26	14,7	36	20,9	53	19,3	42
	voldoende	88,7	204	85,3	209	79,1	200	80,7	176
Vmbo-k	geen voldoende	23,8	58	50,2	115	45,2	118	20,9	47
	voldoende	76,2	186	49,8	114	54,8	143	79,1	178
Vmbo-g/t	geen voldoende	23,3	40	31,9	60	33,3	68	27,8	60
	voldoende	76,7	132	68,1	128	66,7	136	72,2	156

Vanwege corona waren er verschillende compenserende maatregelen voor examenkandidaten, zie daarvoor de Examenmonitor 2023

6.5.2

Staatsexamens

Tabel 6.30 laat het aantal kandidaten aan het staatsexamen zien uit het vso in examenjaren 2021, 2022 en 2023.

Tabel 6.30: Het aantal kandidaten aan het staatsexamen in 2021, 2022 en 2023 (vso)

	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Deelexamen	2.122	2.274	2.207
Diploma	1.557	1.460	1.513
Totaal	3.632	3.680	3.667

Bron: Staatsexamenmonitor 2023

Diplomakandidaten zijn alle kandidaten die in het betreffende jaar met hun examenvakken zijn opgegaan voor een diploma. Dat zijn dus alle kandidaten die in 1 jaar het volledig vakkenpakket hebben voltooid, kandidaten die examen hebben afgelegd in 1 of meerdere vakken en middels inwisseling van eerder behaalde resultaten een diploma hebben behaald, en alle kandidaten die op zijn gegaan voor diploma-onderzoek met uitsluitend eerder behaalde certificaten en cijferlijsten.

Staatsexamenkandidaten kunnen in hetzelfde jaar een diplomakandidaat zijn op het ene niveau, en een deelexamenkandidaat zijn op een ander niveau. Deze kandidaten zijn in de tabel los geteld als deelexamen- en diplomakandidaat, maar voor de totalen maar 1 keer geteld.

Tabel 6.31 laat het percentage geslaagde examenkandidaten zien dat opging voor volledige diplomering, naar examenniveau. Ter vergelijking zijn ook de slagingspercentages van vo-leerlingen opgenomen die een staatsexamen hebben afgelegd. Over het algemeen hebben vso-leerlingen een hoger slagingspercentage in vergelijking met vo-leerlingen.

Tabel 6.31: Het aandeel diplomakandidaten dat geslaagd is, naar subpopulatie en examenniveau over de jaren 2019 tot en met 2023

		2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	kandidaten 2023
Vo	Vmbo-g/t	70,4	66,3	88,3	86,1	84,1	138
	Havo	70,0	59,1	79,2	72,6	70,5	308
	Vwo	68,0	55,5	79,1	65,8	67,2	308
	Totaal	69,3	58,8	81,2	72,7	71,7	755
Vso	Vmbo-g/t	77,4	85,2	92,0	87,9	86,3	831
	Havo	76,2	80,6	82,6	77,9	79,4	379
	Vwo	89,7	85,0	78,6	77,6	84,5	58
	Totaal	79,2	85,1	89,7	86,4	85,8	1513

Bron: Staatsexamenmonitor 2023

De slagingspercentages van de vmbo-kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-k) en -basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-b) zijn niet weergegeven in het jaarlijkse overzicht wegens het kleine aantal kandidaten. De totalen over de examenniveaus heen zijn wel berekend inclusief deze kandidaten

Tabel 6.32 laat het aantal deelcertificaten zien uitgegeven aan vso-leerlingen, naar examenniveau. Kandidaten die op meerdere niveaus tegelijk certificaten hebben ontvangen zijn hierin dubbel geteld, want deze certificaten maken deel uit van verschillende diplomatrajecten.

Tabel 6.32: Het aantal uitgegeven certificaten naar examenniveau, vso-leerlingen

	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Vmbo-b/k/g	684	634	641
Vmbo-t	953	1113	1042
Havo	551	602	609
Vwo	112	146	144

Bron: Staatsexamenmonitor 2023

Kandidaten die op meerdere niveaus tegelijk certificaten hebben ontvangen zijn hierin dubbel geteld, want deze certificaten maken deel uit van verschillende diplomatrajecten

6.5.2.1 Gemiddelde cijfers

Tabel 6.33 laat de gemiddelde examencijfers bij de staatsexamens zien, voor vo- en vso-leerlingen. Over het algemeen halen vso-leerlingen hogere gemiddelde cijfers dan vo-leerlingen, met name op havo en vwo niveau valt dit op.

Tabel 6.33: Het gemiddelde centraalexamencijfer, collegeexamencijfer en eindcijfer behaald bij de staatsexamens, per examenniveau en subpopulatie

		Centraal examen			College examen			Eindcijfer		
		2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Vo	Vmbo-g/t	6,2	6,4	6,5	6,4	6,5	6,4	6,4	6,5	6,6
	Havo	5,9	5,9	5,9	5,3	5,3	5,5	5,7	5,7	5,8
	Vwo	5,7	5,6	5,5	5,5	5,4	5,4	5,7	5,6	5,5
	Totaal	5,9	5,8	5,8	5,6	5,5	5,6	5,8	5,8	5,8
Vso	Vmbo-b/k	6,5	6,6	6,7						
	Vmbo-g/t	6,3	6,2	6,4	6,5	6,5	6,5	6,5	6,4	6,6
	Havo	6,3	6,3	6,3	6,0	6,0	6,0	6,3	6,2	6,3
	Vwo	6,6	6,3	6,6	6,5	6,3	6,4	6,7	6,4	6,6
	Totaal	6,4	6,3	6,5	6,3	6,3	6,4	6,5	6,4	6,5

Bron: Staatsexamenmonitor 2023

De gemiddelde cijfers voor vo-leerlingen binnen de vmbo-kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-k) en -basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-b) zijn niet weergegeven wegens het kleine aantal kandidaten

Tabel 6.34 laat de gemiddelde cijfers bij de staatsexamens voor Nederlands zien, voor vo- en vso-leerlingen. Over het algemeen halen vso-leerlingen hogere gemiddelde cijfers voor Nederlands dan vo-leerlingen.

Tabel 6.34: Het gemiddelde centraal examencijfer, collegeexamencijfer en eindcijfer behaald voor Nederlands bij de staatsexamens, per examenniveau en subpopulatie

		Centraal examen			College examen			Eindcijfer		
		2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Vo	Vmbo-g/t	6,0	6,2	6,5	6,4	6,4	6,6	6,3	6,4	6,7
	Havo	6,0	6,1	6,2	5,5	5,4	5,6	5,9	5,8	6,0
	Vwo	5,7	5,7	5,8	5,8	5,7	5,4	5,9	5,8	5,7
	Totaal	5,9	5,9	6,1	5,8	5,7	5,7	6,0	5,9	6,0
Vso	Vmbo-b/k	6,4	6,4	6,4						
	Vmbo-g/t	6,1	6,1	6,2	6,4	6,5	6,7	6,4	6,4	6,5
	Havo	6,3	6,5	6,5	5,9	5,8	5,8	6,2	6,3	6,3
	Vwo	6,3	5,9	6,3	6,6	6,2	6,2	6,6	6,2	6,4
	Totaal	6,2	6,2	6,3	6,3	6,3	6,4	6,3	6,4	6,5

Bron: Staatsexamenmonitor 2023

De gemiddelde cijfers voor vo-leerlingen binnen de vmbo-kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-k) en de -basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-b) zijn niet weergegeven wegens het kleine aantal kandidaten

Tabel 6.35 laat de gemiddelde cijfers bij de staatsexamens voor wiskunde zien, voor vo- en vso-leerlingen. Over het algemeen halen vso-leerlingen hogere gemiddelde cijfers voor wiskunde dan vo-leerlingen.

Tabel 6.35: Het gemiddelde centraal examencijfer, collegeexamencijfer en eindcijfer behaald voor wiskunde bij de staatsexamens, per examenniveau en subpopulatie

		Centraal examen			College examen			Eindcijfer		
		2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Vo	Vmbo-g/t	5,6	5,8	6,2	5,8	5,8	6,0	5,8	5,9	6,2
	Havo	5,2	5,2	5,2	4,8	4,9	5,0	5,1	5,1	5,2
	Vwo	5,3	5,1	4,9	4,9	4,6	4,6	5,2	5,0	4,9
	Totaal	5,3	5,2	5,1	5,0	4,9	4,9	5,3	5,1	5,1
Vso	Vmbo-b/k	6,0	5,8	6,3						
	Vmbo-g/t	5,8	5,8	5,9	6,1	6,0	6,1	6,1	6,0	6,1
	Havo	5,8	5,6	6,0	6,0	5,7	5,9	6,0	5,7	6,0
	Vwo	6,1	5,9	6,3	6,1	5,9	6,5	6,2	6,0	6,5
	Totaal	5,9	5,8	6,0	6,0	5,9	6,1	6,0	5,9	6,2

Bron: Staatsexamenmonitor 2023

De gemiddelde cijfers voor vo-leerlingen binnen de vmbo-kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-k) en de -basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-b) zijn niet weergegeven wegens het kleine aantal kandidaten

6.6

Schoolverschillen in uitstroom (v)so naar regulier onderwijs

Tabel 6.36 laat de gemiddelde uitstroompercentages voor (v)so-scholen zien. Van de so-leerlingen die naar (een vorm van) primair onderwijs uitstromen of in het so blijven, stroomt per school ieder jaar gemiddeld 5 à 6% uit naar regulier of speciaal basisonderwijs, de andere leerlingen blijven in het so. Van de so-leerlingen die naar (een vorm van) voortgezet onderwijs uitstromen, stroomt per school ieder jaar gemiddeld 18 à 19% uit naar het regulier voortgezet- of praktijkonderwijs, de andere leerlingen stromen uit naar het voortgezet speciaal onderwijs. Van de vso-leerlingen die naar (een vorm van) voortgezet onderwijs uitstromen, stroomt per school ieder jaar tussen de 3 en 5% uit naar het regulier voortgezet- of praktijkonderwijs, de andere leerlingen blijven in het vso.

Tabel 6.36: Uitstroompercentages op schoolniveau

		2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022
Tussentijdse uitstroom van so naar bao/sbo	Gem.	6,0	6,1	5,6	5,7	5,4	5,3
	SD	11,7	11,9	9,9	12,0	9,6	11,3
	Min.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Max.	94,1	96,9	87,5	93,3	90,0	100,0
	n	365,0	362,0	363,0	360,0	359,0	364,0
Einduitstroom van so naar vo/pro	Gem.	19,5	18,4	18,0	18,5	17,7	17,5
	SD	24,1	23,5	22,7	23,9	23,3	22,8
	Min.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Max.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	n	365,0	362,0	363,0	360,0	359,0	364,0
Tussentijdse uitstroom van vso naar vo/pro	Gem.	5,3	4,3	3,9	3,9	3,1	3,6
	SD	11,7	8,8	8,2	9,3	7,1	8,1
	Min.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Max.	100,0	81,8	69,2	100,0	73,3	75,0
	n	382,0	369,0	376,0	373,0	379,0	382,0

6.7

Schoolverschillen in bestendiging (v)so naar regulier onderwijs

Tabel 6.37 laat op schoolniveau zien welk percentage van de (v)so-uitstromers naar regulier onderwijs zich daar na 2 jaar nog steeds bevindt (i.e., dat bestendig is). Van de leerlingen die uitstromen van het so naar regulier of speciaal basisonderwijs, of naar het regulier voortgezet onderwijs, is per school rond de 90% bestendig na 2 jaar. Van de leerlingen die van het vso uitstromen naar het regulier voortgezet- of praktijkonderwijs is per school rond de 80% bestendig na 2 jaar. Deze percentages blijven relatief stabiel over tijd.

Tabel 6.37: Bestendigungspercentages op schoolniveau

		2014/ 2015	2015/ 2016	2016/ 2017	2017/ 2018	2018/ 2019	2019/ 2020
So naar bo/sbo	Gem.	90,5	92,1	90,6	89,8	92,7	91,5
	SD	14,2	13,9	15,7	16,4	14,7	15,4
	Min.	40,0	33,3	33,3	33,3	33,3	20,0
	Max.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	n	238,0	247,0	215,0	214,0	224,0	213,0
So naar vo	Gem.	88,2	87,1	89,9	90,1	90,1	91,9
	SD	17,3	17,7	16,8	16,3	16,1	12,9
	Min.	25,0	20,0	16,7	25,0	33,3	50,0
	Max.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	n	189,0	168,0	172,0	171,0	170,0	162,0
Vso naar vo/pro	Gem.	82,5	82,7	78,4	81,2	84,5	83,0
	SD	21,5	21,0	24,0	22,3	21,0	21,2
	Min.	16,7	25,0	20,0	20,0	25,0	16,7
	Max.	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	n	221,0	210,0	208,0	201,0	204,0	182,0

Tabel 6.38 laat op schoolniveau zien welk percentage van de (v)so-uitstromers naar regulier onderwijs zich daar na 2 jaar nog steeds bevindt (i.e., dat bestendig is), uitgesplitst naar het aantal uitstromers per school. Zo is te zien dat het gemiddelde bestendigungspercentage hoger ligt wanneer er minder uitstromers zijn op een school, maar dat de spreiding ook groter is, in vergelijking met scholen met meer uitstromers, waar het bestendigungspercentage over het algemeen iets lager ligt, maar de spreiding ook kleiner is.

Tabel 6.38: Bestendingspercentage per school voor leerlingen die 2 jaar na uitstroom zijn bestendigd, uitgesplitst naar aantal uitstromers per school, 2019/2020

	So naar bo/sbo				So naar vo				Vso naar vo/pro			
	Gem.	Min.	Max.	n	Gem.	Min.	Max.	n	Gem.	Min.	Max.	n
1-5	92,4	20,0	100,0	141	94,5	50,0	100,0	104	85,6	25,0	100,0	141
6-10	91,3	62,5	100,0	35	87,2	55,6	100,0	45	72,4	16,7	100,0	28
11-15	89,0	50,0	100,0	13	87,9	66,7	100,0	9	79,1	53,8	93,3	10
16-20	87,5	73,7	100,0	9	88,2	76,5	100,0	4	73,6	52,9	94,1	3
21-25	87,8	72,7	100,0	5								
26-30	83,8	61,5	96,6	5								
31-35	88,8	81,8	93,5	3								
51 of meer	93,5	90,7	96,2	2								

6.8 Orthopedagogisch-didactisch centrum

Schoolbesturen en samenwerkingsverbanden kunnen ervoor kiezen om specifieke voorzieningen in te richten waar leerlingen (tijdelijk) extra ondersteuning ontvangen. Als het samenwerkingsverband een dergelijke voorziening inricht, dan gaat het om een orthopedagogisch-didactisch centrum (opdc). Op peildatum 31 december 2023 waren er 10 opdc's verdeeld over 5 swv's po en 45 opdc's verdeeld over 37 swv's vo (zie Tabel 6.39). In Tabel 6.40 zijn de oordelen weergegeven op de 11 opdc's die zijn onderzocht in de periode van 1 september 2021 tot en met 31 december 2023. Eens in de 4 jaar doen we als inspectie onderzoek bij ieder samenwerkingsverband.

Tabel 6.39: Aantal opdc en swv per sector

	Aantal opdc	Aantal swv met minimaal 1 opdc
Po	10	5
Vo	45	37

Tabel 6.40: Oordelen vierjaarlijks onderzoek orthopedagogisch-didactisch centrum

		Po		Vo	
		%	n	%	n
Evaluatie, verantwoording en dialoog	Onvoldoende			50,0	5
	Voldoende	100,0	1	50,0	5
	Totaal	100,0	1	100,0	10
Onderwijstijd	Voldoende			100,0	6
	Totaal			100,0	6
Pedagogisch-didactisch handelen	Goed			11,1	1
	Onvoldoende			11,1	1
	Voldoende	100,0	1	77,8	7
	Totaal	100,0	1	100,0	9
Schoolklimaat	Goed			16,7	1
	Voldoende	100,0	1	83,3	5
	Totaal	100,0	1	100,0	6
Uitvoering en kwaliteitscultuur	Onvoldoende			30,0	3
	Voldoende	100,0	1	70,0	7
	Totaal	100,0	1	100,0	10
Veiligheid	Voldoende	100,0	1	100,0	10
	Totaal	100,0	1	100,0	10
Visie, ambities en doelen	Onvoldoende	100,0	1	30,0	3
	Voldoende			70,0	7
	Totaal	100,0	1	100,0	10
Zicht op ontwikkeling en begeleiding	Goed			10,0	1
	Voldoende	100,0	1	90,0	9
	Totaal	100,0	1	100,0	10

7 Bronvermelding

CBS (2023). *Arbeidsmarktkenmerken uitstromers vso en pro 2015-2021*. Geraadpleegd op 06/10/2023 van: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2023/35/arbeidsmarktkenmerken-uitstromers-vso-en-pro-2015-2021>

DUO (2023). *Staatsexamenmonitor Voortgezet Onderwijs 2023*. Geraadpleegd op 03/01/2024 van: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2023/12/18/staatsexamenmonitor-voortgezet-onderwijs-2023-duo>

Inspectie van het Onderwijs (2024a). *Technisch rapport steekproef kwaliteitsonderzoeken 2023-2024*. Inspectie van het Onderwijs

Inspectie van het Onderwijs (2024b). *Peil. onderwijs: Taal en Rekenen einde basisonderwijs en speciaal (basis)onderwijs*. Inspectie van het Onderwijs

Inspectie van het Onderwijs (2024c). *Technisch rapport voortgezet onderwijs. De Staat van het Onderwijs 2024*. Inspectie van het Onderwijs